

– 2013. – Вип.20. – С.28–35. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/gums_2013_20_6.pdf.

5. Гоббс Томас. Левиафан або суть будова і повноваження держави церковної та світської / Томас Гоббс. – Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Thomas_Hobbes/Leviafan_abo_Sut_budova_i_povnovazhennia_derzhavy_tserkovnoi_ta_svitskoi.pdf.

6. Гроций Г. О праве войны и мира / Г. Гроций. – Режим доступу: <http://www.civisbook.ru/files/File/Groziy.Kn1.pdf>.

7. Мак'явеллі, Нікколо. Флорентійські хроніки. Державець / Пер. з іт. А. Перепаді. – Харків: Фоліо, 2007. – 511 с. – Режим доступу: <http://aps-m.org/wp-content/uploads/2017/03/Derzhavets.pdf>.

8. Множинська Р. В. Станіслав Оріховський і Теофан Прокопович: контроверсійність поглядів на ідеальну форму державного правління / Р. В. Множинська // Мультиверсум. Філософський альманах: 36. наук. пр. – К., 2008. – Вип.76. – С.160–170.

9. Остапчук Г. О. Проблема русинської державності в бездержавні часи Ст. Оріховського / Г. О. Остапчук // Гілея: науковий вісник. – 2015. – Вип.103. – С.195–198. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2015_103_55.

10. Оріховський Ст. Научення королеві польському Сигізмунду – Августину. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/human/hum04.htm>.

11. Остапчук. Оріховський–Роксолан С. Листи // ІЗБОРНИК. Історія України IX–XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації, 2002. – Режим доступу: http://izbornyk.org.ua/old14_16/old14_08.htm.

12. Платон. Держава / Платон. – К.: Основи, 2000. – С.358. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/plato/plat02.htm>.

13. Феофан Прокопович. Правда воли монаршей в определении наследника державы своей. – М., 1726. 1722 г. – Режим доступу: <http://museumreforms.ru/load-document/nojs/13642>.

14. Ярош О. М. Політичний ідеал і національна ідея в Україні / О. М. Ярош // Актуальні проблеми філософії та соціології. – 2017. – Вип.17. – С.146–148. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprfc_2017_17_40.

References

1. Antonovych M. M. Evolucija ponjattja prav ljudynta ta problema i'h klasyfikacii' / Antonovych M. // Naukovi zapysky. T.45. Politychni nauky. – S.9–16. – Rezhyhm dostupu: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2744/Antonovych_Evolutsiia_poniattia_prav_ljudyny.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

2. Aristotel'. Polityka / Aristotel'. – К.: Osnovy, 2000. – Rezhyhm dostupu: <http://litopys.org.ua/aristotle/arist02.htm>.

3. Volkov S. Racionalisticheskaja interpretacija teorii estestvennogo prava v traktate Gugo Grocija «O prave vojny i mira» / S. Volkov // Aktual'ni problemy vitchyznjanoi' ta vsesvitm'oi' istorii'. – 2009. – Vyp.12. – S.152–160. – Rezhyhm dostupu: <https://elibrary.ru/item.asp?id=21085970>.

4. Gadzhyjev V. V. Evolucija ponjattja suspil'nogo dogovoru (Gobbs, Lokk, Russo) / V. Gadzhyjev // Gumanitarni studii': zb. nauk. pr. – 2013. – Vyp.20. – С.28–35. – Rezhyhm dostupu: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/gums_2013_20_6.pdf.

5. Gobbs Tomas. Leviafan abo sut' budova i povnovazhennja derzhavy cerkovnoi' ta svits'koi' / Tomas Gobbs. – Rezhyhm dostupu: http://shron1.chtyvo.org.ua/Thomas_Hobbes/Leviafan_abo_Sut_budova_i_povnovazhennia_derzhavy_tserkovnoi_ta_svitskoi.pdf.

6. Grocij G. O prave vojny i mira / G. Grocij. – Rezhyhm dostupu: <http://www.civisbook.ru/files/File/Groziy.Kn1.pdf>.

7. Mak'javelli, Nikkolo. Florentijs'ki hronichky. Derzhavec' / Per. z it. A. Perepadi. – Harkiv: Folio, 2007. – 511 s. – Rezhyhm dostupu: <http://aps-m.org/wp-content/uploads/2017/03/Derzhavets.pdf>.

8. Mnozhyns'ka R. V. Stanislav Orihovs'kyj i Teofan Prokopovych: kontroversijnist' pogljadiv na ideal'nu formu derzhavnogo pravlinnja / R. V. Mnozhyns'ka // Mul'tyversum. Filosofs'kyj al'manah: Zb. nauk. pr. – К., 2008. – Vyp.76. – С.160–170.

9. Ostapchuk G. O. Problema rusyns'koi' derzhavnosti v bezderzhavni chasy St. Orihovs'kogo / G. O. Ostapchuk // Gileja: naukovyj visnyk. – 2015. – Vyp.103. – С.195–198. – Rezhyhm dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2015_103_55.

10. Orihovs'kyj St. Nauchennja korolevi pol's'komu Sygizmundu – Avgustynu. – Rezhyhm dostupu: <http://litopys.org.ua/human/hum04.htm>.

11. Ostapchuk. Orihovs'kyj–Roksolan S. Lysty // IZBORNYK. Istorija Ukrai'ny IX–XVIII st. Pershodzherela ta interpretacii', 2002. – Rezhyhm dostupu: http://izbornyk.org.ua/old14_16/old14_08.htm.

12. Platon. Derzhava / Platon. – К.: Osnovy, 2000. – С.358. – Rezhyhm dostupu: <http://litopys.org.ua/plato/plat02.htm>.

13. Feofan Prokopovich. Pravda voli monarshej v opredelenii naslednika derzhavy svoej. – М., 1726. 1722 g. – Rezhyhm dostupu: <http://museumreforms.ru/load-document/nojs/13642>.

14. Jarosh O. M. Politychnyj ideal i nacional'na ideja v Ukrai'ni / O. M. Jarosh // Aktual'ni problemy filosofii' ta sociologii'. – 2017. – Vyp.17. – С.146–148. – Rezhyhm dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprfc_2017_17_40.

Kostrjukov S. V., Doctor of Philosophy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Civil, Economic and Environmental Law, State University «National Mining University» (Ukraine, Dnipro), kostryukov2610@ukr.net

Theories of social contract: European and Ukrainian contexts

The problem of the presence in the Ukrainian political and philosophical context of the theory of social contract is considered. Historical-philosophical and comparative methods for the study of scientific theories and those that took place in the European political and philosophical space, as well as the analysis of scientific literature, were applied. The purpose of this article is to study the achievements of European philosophers during the periods of Antiquity, Middle Ages, Renaissance, Enlightenment, as well as to identify relevant trends in understanding the problem of the emergence of the state on the basis of a social contract in the history of social and political thought in Ukraine. The author concluded that, depending on the periods of development of the European theory of social contract, the concept itself, the vision of such an agreement changed. The presence of relevant tendencies in the Ukrainian political philosophy, in particular, in the political and philosophical heritage of St. Orykhovskiy and F. Prokopovich. It is shown that the specificity of Ukrainian socio-political thought is its idealism: not private property becomes the basic foundation of the theories of social contract, but the concepts of «truth» and «justice» which in St. Orykhovskiy receives a purely humanistic vision, and F. Prokopovich acts as an apology for autocracy.

Keywords: theory of social contract, natural law, law, democracy, state.

* * *

УДК 793.3:[37.015.31:7–053.4/6«20»

Гашенко К. І.,
викладач кафедри хореографії, Відокремлений
підрозділ Миколаївської філії Київського
Національного університету культури і мистецтв
(Україна, Миколаїв), katrusyaka@gmail.com

Класичний танець як один із засобів естетичного виховання дітей нового покоління XXI століття

Розкривається тема про особливе виховання дітей «нового» покоління XXI століття. Про їх відношення до навколишнього світу. Внесок батьків у фізичний і естетичний розвиток своїх дітей. Наведені приклади як мистецтво класичної хореографії має значні можливості у вихованні дитини і як вони впливають на майбутнє дітей.

Ключові слова: хореографія, виховання дитини, культура та естетика у поведінці.

Найголовніше у вихованні нового покоління – розвивати духовний світ, привчати дитину до активної роботи думки і совісті, до засвоєння та переосмислення естетичних і загальнолюдських цінностей.

Важливе місце у виховному процесі посідає проблема всебічного та гармонічного розвитку особистості. І це можливо зробити через мистецтво хореографії.

Класичний танець завжди вважався основою хореографії, еталоном вищої хореографічної школи і звичайно ж одним із засобів естетичного виховання.

Завдяки цьому напрямку хореографії викладачам вдавалося прищепити дітям любов до балету, до

класичної музики, навчити їх бути вихованими, прилежними, організованими та дисциплінованими.

Класична хореографія як вид мистецтва позитивно впливає на емоційну, творчу, художньо-естетичну сфери дитини та на стан її здоров'я.

Про естетичне значення танцю обговорювали ще давньогрецькі філософи і письменники – Платон, Арістотель, Плутарх, Лукіан, склав цілий трактат «Про танець», який дійшов до наших днів [1].

С. П. Максимок дає таке визначення: «Естетичне виховання – це систематична цілеспрямована дія на особу, орієнтована на формування її естетичних ідеалів, смаків і потреб, на вироблення здатності сприймати, переживати і оцінювати прекрасне в природі, житті, мистецтві і праці, на пробудження і розвиток її творчих здібностей і непримиренності до усього безобразного і нікчемного в житті і діяльності» [2, с. 331].

Актуальність естетичного виховання молодших школярів засобами танцювального мистецтва відзначали Л. Богатикова, М. Боголюбський, В. Верховинець, А. Конорова, Б. Мануйла і ін. Важливість розвитку внутрішнього світу учнів початкових класів засобами танцю доводиться в працях Г. Ільїної, С. Рудневої, Е. Фіша та ін. [3].

Процес естетичного виховання школярів шляхом залучення до мистецтва також досліджували видатні педагоги минулого: А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.

В наукових дослідженнях сучасних вчених (В. Бутенко, А. Комаровської, Н. Миропольського, А. Олексюк, А. Швець, Л. Сбитневого, Т. Турчин, Г. Шевченка) підкреслюється важлива роль мистецтва в естетичному розвитку особистості дитини. Впровадженню предметів художньо-естетичного циклу в учбово-виховний процес сучасної школи значна увага приділяється в роботах М. Деркача, П. Коваля, А. Щелокової та ін.

Аналізу хореографічного мистецтва та його ролі в розвитку творчих здібностей учнів в різний час приділяли зарубіжні вчені – теоретики і практики в області хореографії, мистецтвознавства, психології, культурології тощо. Серед них можна виділити Н. А. Александрова, Ю. Бахрушина, С. І. Бекіна, Л. Д. Блок, В. Богданов-Березовського, А. Я. Ваганову, Е. П. Валукіна, Л. С. Виготського, Р. Захарова, А. М. Мессерера, О. П. Радинова, М. Рибникова, С. В. Філатова, С. Холфіна та ін.

Аналіз історико-педагогічної літератури і наукових праць учених дозволяє відмітити, що в сучасній педагогічній науці хореографія як засіб естетичного виховання дітей ще не отримала належного наукового осмислення.

Базуючись на основі аналізу історико-педагогічної літератури і враховуючи особливості нового покоління дітей спробувати розкрити можливості хореографії, безпосередньо класичного танцю, як одного із засобів естетичного виховання нового покоління.

Сучасна система освіти намагається забезпечити процес естетичного виховання учнів, створити педагогічні умови, сприяючі підвищенню рівня їх естетичної вихованості. Рішення цих завдань можливе за умови залучення дітей до хореографічної діяльності, які мають значні можливості у вихованні підростаючого покоління, оскільки танець не лише розвиває розумові

і фізичні здібності дітей, але і їх почуття і творчу фантазію, а потім відбувається емоційно-чуттєвий, культурно-творчий розвиток особистості [4].

Діти, що з'явилися на світ в XXI столітті, не знають прикладів з минулого. Для них новий світ – єдиний можливий.

Один з негативних чинників нинішнього покоління – відсутність достатніх фізичних навантажень. Навіть залишаючи комп'ютери і виходячи на вулицю, діти рідко грають в енерговитратні ігри, а у більшості випадків захоплені тими ж телефонами або планшетами. Звідси зростання кількості дітей з поганим зором і проблемами з хребтом. Дитина XXI століття слабо розвинена фізично і схильна до великої кількості захворювань.

Нещодавно на педагогічній раді обговорювали, що у сучасних малюків також абсолютно відсутнє почуття ритму. Це справжній феномен XXI століття, коли дитина росте в атмосфері звукового сміття, практично ніколи не залишаючись в тиші. В результаті він не в змозі рухатися в такт, а класичну музику йому дуже важко сприймати.

Актуальність даного дослідження полягає в тому, щоб педагогічно-хореографічний процес і бажання «нової» дитини в сукупності і величезною старанної роботи давав можливість дітям здобувати знання, опановувати навичками і вміннями, одночасно формувати свій світогляд, кращі погляди і риси характеру, а так прагнути психологічних і естетичних змін.

Класичний танець – канонізована система виразних засобів хореографічного мистецтва, заснована на принципі поетично-узагальненої трактування сценічного образу, розкриття емоцій, думок і переживань засобами пластики. «Класика» в перекладі з грецького означає «зразок», тобто класичний танець є зразковим стилем в хореографії, так як на його засадах побудовані всі танцювальні напрямки. Класичний танець являє собою систему виразних засобів хореографічного мистецтва, засновану на ретельній розробці різних груп рухів, позицій ніг, рук, корпусу і голови [5, с. 276].

Заняття класичним танцем сприяють безпосередньо естетичному вихованню дітей, роблять позитивний вплив на їх фізичний розвиток, збагачує їх духовно, сприяють зростанню їх загальної культури. Дитина, що володіє балетної поставою, захоплює оточуючих. Але її формування – процес тривалий, що вимагає багатьох якостей від дітей.

Екзерсис класичного танцю давно довів своє право на перше місце в освоєнні танцювального мистецтва. Ця система є найбільш розробленою, стрункою і продуманою. Вправи з екзерсису класичного танцю дуже послідовні, кожне з них має свою певну задачу. Вправи не тільки тренують тіло учня, вони збагачують його і запасом рухів, які стають виразним засобом танцю [6, с. 101].

Помилково вважати, що тренаж класичного танцю необхідний лише майбутнім класичним танцівникам і танцівницям. Він дає розвиток і навички, вкрай потрібні для фізичного, морального і естетичного розвитку юних учнів.

Дисциплінованість, працьовитість і терпіння – ті властивості характеру, які необхідні не тільки в хореографічному балетному класі, але і в побуті. Ці якості роками виховуються педагогами-хореографами і визначають успіх у багатьох справах.

Почуття відповідальності, так необхідне в житті, рухає дітей, що займаються класичною хореографією, вперед. Не можна підвести поруч стоячих в танці, не можна спізнитися, бо від тебе залежать інші, не можна не вивчити, не виконати, не допрацювати. Ось, що потрібно вкладати в дітей, почуття відповідальності.

Акуратність в хореографічному виконавстві, охайність форми в хореографічному класі переноситься і на зовнішній вигляд дітей в школі і в житті в цілому. Вони виділяються не тільки своєю поставою, але і зачіскою, чистотою і елегантністю носіння звичайнісінького одягу.

Хореографічне мистецтво у дитини є доповненням і продовженням його реального життя, збагачуючи його. Заняття цим мистецтвом приносять йому такі відчуття і переживання, яких він не міг би отримати з будь-яких інших джерел [7].

Заняття в хореографічному класі також має велике значення для фізичного розвитку дітей. Вони придбають струнку осанку, починають легко, вільно і граціозно рухатися, позбавляються від таких фізичних недоліків, як сутулість, «клишоногість», зайва вага і так далі. У них покращується координація рухів. Діти починають відчувати естетику поведінки в побуті, підтягнутість і ввічливість стають нормою поведінки. Вони стежать за своєю зовнішністю, за чистотою, витонченістю свого костюма і зачіски. І це усе необхідно прищеплювати дуже акуратно, без натиску, легко і з любов'ю. Діти відчують це як ніхто інший.

Виховна робота повинна проводитися систематично, тільки тоді вона приведе до позитивних результатів. Складність виховної роботи визначається тим, що діти зустрічаються різного рівня культури і виховання. Зосередити їх інтереси іноді непросто. При цьому педагогові доводиться проявляти такт, чуйність, застосовувати індивідуальний підхід до дітей. Він повинен зацікавити дітей, використати в роботі можливості кожної дитини, його перспективи. У поводженні з дітьми потрібний прояв симпатії, шанобливого інтересу до їх радощів і прикрощів, до їх складнощів в житті. Тому педагогові необхідно розуміти взаємовідносини дітей, їх внутрішній світ. Дитина, вступаючи у світ знань по хореографії, повинна знати, що кожне заняття обов'язкове. Пропуски без поважних причин не можливі в силу специфіки хореографічного мистецтва. Діти просто не зможуть виконувати ті завдання, з якими вони стикаються. Справа навіть не в досягненні результатів, а в понятті обов'язку, його виробленні і розвитку. Те, чим почав займатися, має бути виконане сумлінно і доведене до кінця. Схильність дітей кидати почату справу на півдорозі надалі обертається незібраністю вже дорослої людини, тому усю виховну роботу педагог повинен будувати за принципом інтересу, він є основним і визначальним. Він підтримується постійним вивченням нового хореографічного матеріалу (рух, танцювальна комбінація, танцювальний етюд, номер, підготовка або проведення якогось заходу і так далі). Усе це викликає позитивні емоції у дітей, впливає на моральний настрій і розвиток їх естетичної культури.

Педагог застосовує у своїй роботі найбільш доцільні методи з урахуванням віку дітей, їх спеціальної підготовки, рівня емоційної чуйності, наявності інтересу до класичного хореографічного мистецтва. Захоплення і натхнення – джерело інтелектуального зростання особи.

Інтелектуальне почуття, яке випробовує дитина в процесі оволодіння знаннями, – це та ниточка, на якій тримається бажання вчитися. Якщо навчання супроводжується яскравими враженнями, що хвилюють, пізнання стає дуже міцним і необхідним. Зайняття стає цікавим, і тоді дитина бачить результати своїх зусиль в творчості. Завдання педагога – не дати згаснути творчому інтересу дитини, всіляко його розвивати і зміцнювати. Але у наш час, враховуючи особливості розвитку сучасних дітей, буває дуже складно. У початкуючих дітей не завжди вистачає терпіння старанно займатися тривалий час, монотонно виконуючи обов'язкові розвиваючі танцювальні комбінації і елементи.

Хореографія в особі класичного танцю в процесі виховання учня зачіпає емоційну і духовно-моральну сферу через показ імітацію людських характерів, сприяє формуванню моральних якостей. Результатом цього стає те, що учень починає розрізняти погане і хороше, відчувати прекрасне початок, долучатися до світу духовності і краси [8, с. 91].

Підводячи підсумки про проведені дослідження особливостей виховання дітей нового покоління мистецтвом класичної хореографії, відповідно до особливостей загальнодоступного і нічого не заперечуючого розвитку дітей, слід зробити наступні висновки:

– В першу чергу все йде від виховання в сім'ї. Як самі батьки ставляться до майбутнього своїх дітей. Що вони намагаються вкласти в них, з огляду на новий світ технологій і можливостей;

– Як дитина поводить себе в соціальному суспільстві, який реальний і віртуальний світ його оточує;

– Розвиваючи дитини необхідно знайти до нього індивідуальний підхід, зрозуміти його, розібратися в його особливостях, таким чином його можна зацікавити до будь-яких видів діяльності, в даному випадку прищепити любов до прекрасного світу танцю – класичної хореографії, яке розширює сферу їх інтересів, збагачує їх новими враженнями. Важливо дати дітям грамотну і систематичну підготовку в хореографічному класі. Оволодівши необхідними знаннями, навичками і вміннями, навчившись розуміти і осмислювати зміст досліджуваного хореографічного матеріалу, виразно його виконувати, діти по-новому, більш активно і свідомо почнуть ставитися до занять. В результаті активного емоційного знайомства з класичною хореографією сформується художній смак дітей, вони почнуть помічати і сприймати прекрасне не тільки в мистецтві, а й у житті.

Сьогоднішня дитина – це нова людина. Але, до нього теж є підхід, акуратний і особливий. Його головною рисою є те, що дорослі часто приймають за егоїзм. Сучасна дитина – незалежна особистість, в ранньому віці здатна самостійно приймати рішення. Дитина сьогодні дорослішає на порядок раніше, ніж 10–20 років тому. Багато батьків рано чи пізно приймають цей факт до уваги, що їх дитина стала іншою. Але з плином часу різниця між дітьми минулого покоління і сучасною дитиною стане все більш очевидною.

Викладачам класичної хореографії важливо розуміти особливості розвитку нового покоління XXI століття і вміти знаходити підхід і методику роботи з такими дітьми, естетично виховуючи їх і формуючи з них особистості.

Список використаних джерел

1. Барабаш О. В. Організація хореографічного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах [Електронний ресурс] / О. В. Барабаш // Наукові конференції: XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція «Сучасний соціокультурний простір 2017». – Режим доступу: <http://intkonf.org/barabash-ov-organizatsiya-horeografichno-vihovannya-v-zagalnoosvitnih-navchalnih-zakladah/>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 08.02.2018.
2. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посіб. – К.: Кондор, 2005. – 667 с.
3. Горідько О. О. Хореографія як засіб естетичного виховання [Електронний ресурс] / О. О. Горідько // Канівський Коледж культури і мистецтв: [вб-сайт]. – Режим доступу: <http://kukim.org/articles/horeografiyayak-zasib-estetichnogo-vihovannya>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 08.02.2018.
4. Гончаренко Ю. В. Естетичне виховання учнів початкових класів у процесі хореографічної діяльності: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Юліана Володимирівна Гончаренко; Східно-український національний ун-т ім. Володимира Даля. – Луганськ, 2009. – 20 с.
5. Большая советская энциклопедия. В 30 т. Т.12. Кварнер – Конгур / гл. ред. А. М. Прохоров. – 3-е изд. – М.: Сов. энциклопедия, 1973. – 624 с.
6. Виготський Л. С. Уява і творчість у дитячому віці / Л. С. Виготський. – М., 2006. – 224 с.
7. Пуртова Т. В. Учите детей танцевать: учебное пособие для студентов учреждений среднего профессионального образования / Т. В. Пуртова, А. Н. Беликова, О. В. Кветная. – М.: Владос, 2003. – 256 с.
8. Філатов С. В. Від образності – до виразного руху / С. В. Філатов. – М., 2003. – 200 с.

References

1. Barabash O. V. Organizacija horeografichnogo vyhovannya v zagal'noosvitnih navchal'nyh zakladah [Elektronnyj resurs] / O. V. Barabash // Naukovi konferencii: XIV Mizhnarodna naukova internet-konferencija «Suchasnyj sociokul'turnyj prostir 2017». – Rezhym dostupu: <http://intkonf.org/barabash-ov-organizatsiya-horeografichno-vihovannya-v-zagalnoosvitnih-navchalnih-zakladah/>. – Nazva z ekrana. – Data peregljadu: 08.02.2018.
2. Maksymjuk S. P. Pedagogika: navch. posib. – K.: Kondor, 2005. – 667 s.
3. Gorid'ko O. O. Horeografija jak zasib estetichnogo vyhovannya [Elektronnyj resurs] / O. O. Gorid'ko // Kanivs'kyj Koledzh kul'tury i mystectv: [vib-sajt]. – Rezhym dostupu: <http://kukim.org/articles/horeografiyayak-zasib-estetichnogo-vihovannya>. – Nazva z ekrana. – Data peregljadu: 08.02.2018.
4. Goncharenko Ju. V. Estetychne vyhovannya uchniv pochatkovykh klasiv u procesi horeografichnoi' dijal'nosti: avtoref. dys... kand. ped. nauk: 13.00.07 / Juliana Volodymyrivna Goncharenko; Shidnoukrai'n-s'kyj nacional'nyj un-t im. Volodymyra Dalja. – Lugans'k, 2009. – 20 s.
5. Bol'shaja sovjetskaja jenciklopedija. V 30 t. T.12. Kvarner – Kongur / gl. red. A. M. Prohorov. – 3-e izd. – M.: Sov. jenciklopedija, 1973. – 624 s.
6. Vygots'kyj L. S. Ujava i tvorchist' u dytjachomu vici / L. S. Vygots'kyj. – M., 2006. – 224 s.
7. Purtova T. V. Uchite detej tancevat': uchebnoe posobie dlja studentov uchrezhdenij srednego professional'nogo obrazovanija / T. V. Purtova, A. N. Belikova, O. V. Kvetnaja. – M.: Vlados, 2003. – 256 s.
8. Filatov S. V. Vid obraznosti – do vyraznogo ruhu / S. V. Filatov. – M., 2003. – 200 s.

Hashenko K. I., teacher of Choreography Department Separate Subdivision of Mykolaiv Branch of Kyiv National University of Culture and Arts (Ukraine, Mykolaiv), katrusyaka@gmail.com

Classical dance as one of the means of aesthetic education of new generation children in the 21st century

The paper reveals the topic of the special education of children of the «new» generation of the 21st century, namely, their relation to the world around, contribution of parents to the physical and aesthetic development of their children. The examples how the classical choreography art have significant opportunities in the upbringing of children and how they affect the future of children are presented in the paper.

Keywords: choreography, child upbringing, culture and aesthetics in behaviour.

* * *

УДК 374.2:355.233(075.8)

Голик М. М.,

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних наук,
полковник запасу, Національна Академія
сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного
(Україна, Львів), mycolca@gmail.com

Томюк І. М.,

кандидат історичних наук, доцент,
професор кафедри гуманітарних наук,
підполковник запасу, Національна Академія
сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного
(Україна, Львів), mycolca@gmail.com

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА РОБОТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-БОЙОВИХ ЯКОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

Стаття присвячена філософським проблемам знання природи культурологічної роботи, щодо формування високих морально-бойових якостей військовослужбовців Збройних сил України.

Ключові слова: Збройні сили України, культура, культурологія, культурологічна робота, морально-психологічне забезпечення.

У новітніх умовах ведення українською армією неоголошеної війни з російським агресором, важливим є аналіз протиріч, перспектив і тенденцій культурно-просвітницької роботи та її вплив на формування високих морально-бойових якостей військовослужбовців Збройних сил України (далі ЗСУ).

Майже всі філософські проблеми щодо змісту, сутності, методів та засобів організації культурно-просвітницької роботи так чи інакше потрапляли в поле зору науковців-дослідників. Перелік імен авторів, які тою чи іншою мірою торкалися питання організації культурно-просвітницької роботи у військах, навряд чи можна подати повним, тому що частину із них вже не можна використати в силу ідеологічних штампів, які при тому фігурували, проте, слід виділити тих, хто суттєво сприяв проясненню питань культурного виховання воїнів. Хоча роботи, прямо присвячені питанням організації культурно-просвітницької роботи у військах, не були численними, серед науковців, що приділяли цьому увагу, слід назвати В. А. Ремізова, В. І. Аніковича, Б. Г. Комського, Є. В. Кирпича, А. В. Осипенка, В. І. Аніковича, І. М. Подобеда. В наш час, у більшості випадків, праці та твердження названих авторів вимагають певних коректувань та переосмислень.

Проблеми організації культурно-просвітницької роботи в Збройних силах України досліджували А. Л. Пап'янян, В. І. Темко, М. П. Козирев, О. В. Бойко, С. М. Станіславчук, М. Й. Варій, А. М. Романишин, М. М. Голик, Г. М. Шевкун та інші.

Мета та завдання дослідження. Дана стаття має на меті розкрити культурологічну роботу в ЗСУ як чинник формування високого морально-психологічного стану сучасного українського війська. Основним завданням є аналіз протиріч, перспектив і тенденцій культурологічної роботи в системі морально-психологічного забезпечення діяльності військ.

Культурологічна робота є одним із напрямів інформаційно-пропагандистського забезпечення діяльності сучасних українських збройних сил та невід'ємною складовою морально-психологічного забезпечення в ЗСУ. Призначення її у залученні воїнів до культурних